

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Opperlicht 1 januari 1881

DRUGS EN „DRUGS”

IN AMSTERDAM kan men hier en daar kleine biljetjes aangeplakt vinden, waarin de medische stand wordt verweten de „drug”-verkoper van de staat te zijn. Het zijn biljetjes in de taal, die de verheerlijkers van roesverwekkende middelen het best vertrouwd is: het Engels en er wordt een typische drug-terminologie in gebruikt:

„Doctors are the dealers of the state; let them stop giving drugs”.

Een gevaarlijke stelling. Een jeugdige kamerbewoner, die hoorde dat zijn kamerverhuurster een of ander kalmerend middel als valium voorgeschreven was, maakte haar wijs, dat ze nu „drugs” kreeg. Waarop de vrouw schielijk op eigen gezag de voorgeschreven dosering maar halveerde.

Maar wanneer er in een serieus blad als Handelsblad NRC boven een groot artikel (niet door een medicus geschreven) over het grote gebruik van „pilletjes tegen de zenuwen” geschreven wordt als over „drugs en huisvrouwen” en „Het andere drug-probleem”, dan wordt daarmee de niet-kritische lezer toch maar weer gesuggereerd, dat al die middelen als librium, valium etc. ook zoiets als drugs zijn. Derhalve vergeleken kunnen worden met roesverwekkende middelen.

Het is natuurlijk gemakkelijk bij zo'n artikel een illustratie af te drukken van een reclame voor een z.g. anxiolyticum en ruimte te vinden voor een zinnetje als „de beste nascholingsmogelijkheid voor de drukbezette artsen is het regelmatige gesprek met de artsenbezoeker en het doorlezen van reclamedrukwerk over — uiteraard — nieuwe mogelijkheden en inzichten in medicamenteuze therapie”.

En wanneer de zaak dan nog gepolitiseerd wordt met uitdrukkingen als „de drugs van de zwijgende meerderheid” dan krijgt zo'n artikel over het gebruik van psycho-farmacologische geneesmiddelen (op voorschrift van de medicus!) toch wel een tikkeltje

Van de Moosdijk verdiende schatten met adverteren in Frankrijk

(van een medewerker)

ZOALS MEN in het januarinummer van het Maandblad tegen de Kwakzalverij kon lezen gaat Willem van de Moosdijk voort met het adverteren in Frankrijk. Zo kocht hij een hele pagina in de Nice-Matin van 3 oktober. Er werd een coupon in afgedrukt om in te zenden. En dan moet men weten, dat er in Frankrijk (anders dan in Nederland) een preventieve controle bestaat op de reclame voor geneesmiddelen. Daaraan is in ons maandblad van april vorig jaar herinnerd (bladzijde 17) naar aanleiding van kritiek op de Keuringsraad Openlijke Aanprijzing Geneesmiddelen en Geneeswijzen, KOAAGG, een privaatrechtelijke instelling).

Het actieve Belgische weekblad De Post herinnerde daar ook aan. „De verkoop van kruiden is streng gereguleerd (in Frankrijk, red.). De reclame voor geneesmiddelen eveneens. Elke advertentie, die wat met geneeskunde te maken heeft, moet voorgelegd worden aan het „Bureau de Vérification de la Publicité”. De tekst die Van de Moosdijk op een onverklaarbare wijze goedgekeurd kreeg is ongeveer dezelfde die hij in de Benelux liet verschijnen. Alleen werd het miraculeus genezen nonnetje uit Geel er een dat nu uit „Courtrai” (Kortrijk, red.) komt en de handelsreiziger, die niet meer ter kerke durfde gaan omdat hij zo'n vreselijk afzichtige huiduitslag heeft komt nu niet meer uit Bergeyk (in de omgeving van Eindhoven, red. M.t.d.K.) maar uit Luik en dan op aandringen van een „Luxemburgse pastoor”.

Wel werden woorden als „kuur” en „genezen” vervangen door „kruidensamenstellingen” en „helpen”. Van

het karakter van schoppen tegen de „gevestigde machten op het gebied van de volksgezondheid, de artsenstand daarbij inbegrepen”, om nog maar eens even te citeren.

Wij geloven niet dat de volksgezondheid gediend is met dit schoppen terwille van het schoppen en dat dit er alleen maar toe kan leiden, het vertrouwen van de patiënt in de medicus te ondermijnen. En zodoende voor de onbevoegde beunhazen de poorten te openen.

de Moosdijk kreeg op de advertentie die eerder in het jaar in France-Dimanche was verschenen en die, zoals vermeld hem 27.743,— gulden kostte, meer dan 4000 antwoorden. Op slot van zaken verkocht hij, weet De Post te vertellen, in Frankrijk duizend kuren. En dat terwijl de Franse wet immers zegt, dat alleen gediplomeerde en erkende herboristen kruiden mogen verkopen! Geneeskrachtige samenstellingen mogen in Frankrijk uitsluitend op dokters voorschrift worden afgeleverd en kruiden mogen noch versneden noch gekapt of gemalen zijn, maar moeten herkenbaar zijn.

De Post weet ook nog te vertellen, dat Van de Moosdijk, die zijn kruiden van de grossier koopt, niet in staat bleek ook maar vijf namen van geneeskrachtige kruiden te noemen . . . En dan staat er levensgroot in zo'n advertentie: W. v. d. Moosdijk openbaart de buitengewone kracht van de kruiden . . .

Stroman Van Leeuwen

VOLGENS DE POST verdiende Van de Moosdijk met één advertentie in France Dimanche zowat twee miljoen (Belgische) frank: f 140.000. Hij heeft inmiddels een stroman in Frankrijk, een zekere Van Leeuwen, een landbouwer van Nederlandse nationaliteit, die al twintig jaar in Frankrijk woont. Van Leeuwen staat in voor de verzending en ontvangsten.

In september kwam een advertentie van Van de Moosdijk in Ici Paris, na

VERVOLG OP BLZ. 6

MODERNE HEKSERIJ: een gevaar voor onze beschaving

DOOR Mr. J. D. JACOBSON, Antwerpen

GEDURENDE EEN HALVE eeuw heb ik mijn tijdgenoten op de hoede gesteld tegen de gevaren van een bijgeloof, dat steeds meer en meer uitbreiding neemt. Ik heb hierover een groot aantal artikelen geschreven en een aanzienlijk materiaal verzameld, dat zich thans in het Antwerps Museum voor Folklore bevindt. (Zie het Maandblad tegen de Kwakzalverij, mrt 1970, blz. 10).

Reeds in 1957 had het gemeentebestuur van Antwerpen in de feestzaal op de Meir een prachtige tentoonstelling georganiseerd over Magie en Toverkunst, die door duizenden en duizenden bezocht werd, en waar ik de gelegenheid had, de grootmeester der Engelse heksen te ontmoeten, de eerbiedwaardige dokter „Gerald Brosseau Gardner”, de reorganisator van de moderne magie in Engeland, de eigenaar van de beroemde „Witches' mill” de heksenmolen van Castletown, op het eiland Man. In groot ornaat heksenmeester, bedekt met een groot aantal talismans en amuletten, werd hij op het stadhuis ontvangen, waar hij een diepe indruk maakte op de burgemeester, de heer Lode Craebeckx.

Ik had hem bij die gelegenheid uitgenodigd, om bij mij te komen dineren. Na een aantal flessen oude Bourgogne wijn uitgedronken te hebben, alhoewel hij zich bij mij uitgegeven had voor een „teetotaler” (een geheelonthouder), bekende hij mij, na-

VAN DE MOOSDIJK

VERVOLG VAN BLZ. 5

France Dimance het grootste boulevardblad voor de zondag. Over de reclame in Ici Paris gaat de Société Nationale de Publicité Presse, een instelling, die de advertentieruimte van verschillende bladen pacht - in Nederland kennen wij deze figuur niet — en die onder staatcontrôle staat. Desalniettemin — men accepteert de advertentie van Van de Moosdijk.

Volgens de Post zullen degenen, die het materiaal voor de reportage verzamelden in samenwerking met een bekend Vlaams advocaat een klacht indienen bij het Hof voor de Rechten van de Mens te Straatsburg tegen de officiële instanties, die Van de Moosdijk — wellicht onbewust — helpen bij zijn kwalijke praktijken.

dat ik hem bewezen had, dat de zo-gezegde „magische tatoeeringen”, die zijn armen bedekken, geen enkele magische waarde hadden, dat hij maar een grappenmaker was. Hij voegde er letterlijk aan toe: „witches are consummate legpullers”, hetgeen in goed Nederlands betekent: „heksen zijn doortrapte grappenmakers”.

Zeer winstgevende zaak

NA DE DOOD in 1964 van „dokter” Gardner, die, tussen haakjes, nooit dokter geweest is van welke universiteit ook, werd zijn zaak, een zeer winstgevende zaak, overgenomen door een Française, een zekere Monique Wilson, die zich zelf uitriep als „Koningin van de Engelse heksen”, alhoewel de Engelse heksen nooit enige koning of koningin in hun midden gekend hebben, en de naam aannam van „lady Olwen”. Deze laatste wist op gewiekste wijze een grote uitbreiding aan haar zaak te geven en talrijke aanhangers te werven voor een nieuwe Britse heksenkultus, waarover zij de scepter zwaait, te samen met haar echtgenoot en prins-gemaal, de voormalige bommenwerper piloot Campbell Wilson.

Met haar aanhangers draagt zij zwarte missen op, waar de aanwezigen allen spiernaakt zijn, en met de zweep gekastijd worden.

Ik heb voor mijn ogen verschillende Engelse bladen liggen, waarin letterlijk gedrukt staat: „The Great Rite turned out to involve sexual intercourse between the High Priest and the High Priestess, IN FULL VIEW OF THE ASSEMBLED COVEN”. Uit deze zin, die ik weiger in het Nederlands te vertalen, blijkt duidelijk, dat deze missen niets anders zijn dan schandalige sex-orgiën. Onze eerbiedwaardige Bijbel heeft, reeds honderden eeuwen geleden, zulke verfoeilijke praktijken ten strengste verboden.

Sterk seksueel getint

Deze nieuwe kultus neemt helaas meer en meer uitbreiding in een land, dat zijn moreel evenwicht schijnt verloren te hebben.

Schisma's hebben er reeds plaats gevonden in deze nieuwe kultus die de Engelsen „a new way of life” noemen.

Een half dozijn afgezonderde groepen zijn zeer sterk seksueel-georiënteerd, terwijl anderen een zeer puriteinse houding aannemen tegenover hetgeen zij „een godsdienst van de vruchtbaarheid” noemen, en waarvan

de praktijken de scheppende krachten van het heeal symboliseren.

Beide tendenzen hebben echter iets gemeens: hun grote voorliefde voor exhibitionisme. Zo draagt de Hoge Priesteres rode kousebanden op het naakte lijf.

Er is echter iets veel ergers in Engeland ontstaan: een nieuwe kultus, die gebaseerd is op de aanbidding van Satan.

Zwarte magie

DE HELE PERS heeft onlangs talrijke artikels gewijd aan een groot aantal grafschennissen, die een beetje overal in Groot-Brittannië plaatsvinden: op vele plaatsen worden er graftomben geschonden; lijken worden gevierendeeld of onthoofd, waarvan de harten, de nieren of de geslachtsdelen gebruikt worden voor verfoeilijke praktijken van zwarte magie, die U, waarde lezers, beslist sedert de Middeleeuwen verdwenen waande, maar waarvan ik weet, dat zij nog steeds tieren.

Zo bestaat er, sedert het begin van deze eeuw, in Engeland een vereniging van „aanbidders des duivels”, die veel op haar kerfstok heeft. De Eerwaarde Percy Gray, vicaris van de Kerk van St.-Crispijn, te Londen, heeft onlangs bekend gemaakt, dat er een kinderlijkje gestolen was geweest uit zijn graf in het Kerkhof van Nunhead, en dat dit lijkje hoogstwaarschijnlijk gediend heeft voor een zwarte mis.

In de tijd van Lodewijk XIV las de abt Guibourg ettelijke zwarte missen op de ontblote buik van de markiezin van Montespan, waarbij onschuldige wichtjes vermoord werden, en hun bloed over de markiezin gegoten, die aldoende de gunst hoopte te herwinnen van haar doorluchtige minnaar.

Deze duivelsaanbidding neemt vandaag meer en meer uitbreiding. Een onderzoek, dat ik persoonlijk, een tiental jaren geleden, in de streek van Toulouse gehouden heb, heeft mij geleerd, dat aldaar duizenden mensen Satan aanbidden en zijn hulp inroepen.

Ik ken deze praktijken zeer goed, en sedert lange jaren.

Ik heb er talrijke artikels over geschreven, maar de mensen hebben altijd om mij gelachen, en mij verweten, dat ik hun sprookjes vertelde.

Zullen de talrijke grafschennissen van deze laatste weken eindelijk hun ogen openen?

J. D. JACOBSON

VAN DE ENGELSE soldaat - staatsman - dichter Sir Philip Sidney, die na bij Zutphen door een kogel te zijn getroffen op 32-jarige leeftijd te Arnhem stierf — in het jaar 1586 — is een horoscoop van liefst 62 bladzijden bewaard gebleven. De horoscoop in gebrekkig latijn geschreven is in handschrift in de Bodleian-bibliotheek te Oxford.

In de 16e eeuw was de astrologie, dankzij de verbreiding van de drukkunst tot hoge bloei gekomen. Catharina de Médicis zwoer bij de astrologen en koningin Elisabeth van Engeland liet zich door de Engelse sterrenwichelaar John Dee van raad dienen, zelfs met betrekking tot de keuze van de dag van haar kroning.

De horoscoop van Sir Philip werd gemaakt toen hij zestien was. James M. Osborn wijdde er in *The Times Literary Supplement* van 1 januari j.l. uitvoerig aandacht aan. Hieruit blijkt dat de astroloog een soort grafiek maakte van gebeurtenissen uit het leven van de jonge, begaafde edelman en de zo „gevonden” curve zowel naar het verleden als naar de toekomst doortrok. Zo kwam hij tot een geboorteur van twee minuten voor acht op de avond van de 29ste november 1554, terwijl Sir Philips vader in het psalmboek van het gezin als

De horoscoop van een wonderkind

geboorteur kwart voor vijf in de ochtend van 30 november optekende.

De pokken, die Sir Philip op achtjarige leeftijd kreeg waren een van de punten, waaraan de astroloog zijn curve ophing, evenals een paar andere ziekten. Ook de keren, dat hij aan het hof kwam waren voorvallen, die de astroloog aangreep om zijn horoscoop op te bouwen. Zo vermeldt hij hoe Sidney als dertienjarige een zeer bewonderde oratie hield tot koningin Elisabeth.

Uiterst intelligent

DE UITERST intelligente Philip geloofde zelf kennelijk niet in horoscopen en het advies van de astroloog, dat hij of op zijn zestiende, of op zijn 26ste jaar moest trouwen, volgde hij niet op. Hij trouwde op zijn 29ste. Er is geen enkel bewijs, dat hij, nadat de horoscoop was voltooid er ooit nog een blik in heeft geworpen, aldus de schrijver van het artikel in *The Times Literary Supplement*.

In de reeks van 108 sonnetten, die Sir Philip Sidney schreef om zijn liefde voor Stella te bezingen, wordt,

al zou de naam Stella - ster daar wel aanleiding toe bieden, slechts één keer de astrologie er bij gehaald. En dat is dan nog in de vertaling van een Frans sonnet. In de gedichten van tijdgenoten als Shakespeare en Edmund Spenser zijn de astrologische termen veel talrijker.

Lang leven voorspeld

DE SCHRIJVER van de horoscoop voorzag een lang leven voor Sir Philip: hij zou 64 jaar worden. Hij was echter nog maar 32 toen hij in de Nederlanden op het slagveld een noodlottige kogel in zijn dijbeen kreeg en volgens de overlevering zijn veldfles aan een stervende soldaat gaf met de woorden: *Lij hebt het nog meer nodig dan ik — Thy necessity is yet greater than mine.*

Volgens de auteur van het artikel in *The Times Literary Supplement* werd de horoscoop vermoedelijk samengesteld door de wiskundige Thomas Allen, die van 1542 tot 1632 leefde en die in elk geval in de 62 pagina's van de horoscoop een aantal feiten uit het leven van het wonderkind Sir Philip Spencer vervlocht als basis voor zijn voorspellingen, die blijken bij te dragen tot de kennis van het leven van deze dichter. Al kwamen de voorspellingen dan niet bepaald uit.

Valse hoop schaadt patiënten

Wat te denken van de methode Aslan om de oudere mens te helpen?

VALSE HOOP SCHAADT patiënten, schreef onlangs dr. J. Kater in de *Haagsche Courant*. Er worden heel wat middelen tegen allerlei kwalen gebruikt, die op zichzelf zowel onschadelijk als ook ten enenmale onwerkzaam zijn. Reuma en ouderdomsverschijnselen zijn daarbij zeer dankbare gebieden, naast spataderen en vaatziekten.

De schrijver van het artikel wijdt dan een beschouwing aan KH 3, het middel dat een oud mens jong zou maken. Over het feit, dat KH 3 in de Ver. Staten niet mag worden verkocht schreven wij op blz. 12 van het maartnummer van het M.t.d.K. van 1970.

In de rubriek „Vraag en antwoord” van het *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde* vroeg een arts enige

tijd geleden naar de werking van de, in ons land veel gebruikte middelen, die KH 3 bevatten. Op uitdrukkelijk verzoek van de patiënten, die in deze middelen geloven ter bestrijding van hun ouderdomsverschijnselen, worden ze door hun huisartsen voorgescreven. Uit het antwoord van de deskundigen van het tijdschrift blijkt, dat dit KH 3 „procaine” bevat, welke stof ook voorkomt in andere preparaten, die een gunstige werking op deze ouderdomsverschijnselen (zouden) uitoefenen.

Procaine in de ouderdom

Daarnaast bevatten zij een aantal andere stoffen, waaronder hematopofyrine, resp. benzoëzuur en fosfaten, of verschillende vitaminen. Al deze middelen zijn gebaseerd op de gedachte van de (Roemeense) prof. Aslan, dat procaine in de ouderdom de

lichamelijke en geestelijke mogelijkheden van de mens doen toenemen, en zij heeft deze procaine-therapie sinds 1960 zeer enthousiast gepropageerd, aldus schreven de deskundigen verder in hun antwoord.

„Maar reeds in 1961 zijn in de *British Medical Journal* de resultaten gepubliceerd van een 3-tal dubbelblinde onderzoeken naar de claims van deze geriatrische wondermiddelen” (dubbelblind betekent hier, dat noch degeen die het middel toegediend krijgt, noch de onderzoeker wist of dit werkelijk KH 3 bevatte, dan wel een identiek uitziend tablet was waarin zich geen enkele werkzame stof bevond). „De conclusies lieten geen twijfel over de afwezigheid van farmacotherapeutische werkzaamheid. Nadere bestudering van publikaties, die zich gunstig uitlaten over de heilzame invloed van de procaine-bevatende middelen laten zien, dat deze onderzoeken niet werden uitgevoerd volgens tegenwoordig algemeen aanvaarde regels voor klinisch geneesmiddelen-onderzoek”.

INDEX 1970

Mergpijpszalf

Een 76-jarige bewoonster van de Gaesbeekstraat te Rotterdam, die met krukken loopt, werd op straat aangesproken door een man, die vertelde dat hij „mergijszalf“ had. Dat zou haar van haar reuma af kunnen helpen.

De man kwam naderhand met de „mergijszalf“ bij haar thuis. Toen hij weg was, bleek, dat hij haar niet van de reuma, maar wel van een gouden horloge en van een broche had afgeholpen.

VALSE HOOP SCHAADT

VERVOLG VAN BLZ. 7

„De systematische toediening van procaine bij de mens veroorzaakt een geringe algemene ongevoeligheid. Deze verdoving treedt op na onderhuidse toediening van 100-180 milligram van deze stof. Het effect van de hoge dosis is na tien tot twintig minuten maximaal, en verdwijnt in het daarop volgende uur weer snel. Zodra procaine in de bloedbaan komt wordt het spoedig onwerkzaam gemaakt. Hoe het in het lichaam wordt opgenomen, wanneer het door de mond wordt gebruikt, is niet precies bekend“.

Mode-verschijnselen

TOT ZOVER het antwoord op de vraag, die de arts had gesteld. Tot slot werd daaraan nog de conclusie toegevoegd, dat „de psychologische invloed, die een arts met het toedienen van preparaten, die procaine bevatten, op het welzijn van zijn patiënten uitoefent niets te maken heeft met de farmacotherapeutische werking ervan. Het valt dan ook te verwachten, dat de toepassing weldra tot het verleden zal behoren. Mode-verschijnselen gaan tegenwoordig zeer snel voorbij“, zo eindigde dit oordeel over de ouderdomsremmende invloed van KH 3 in het Tijdschrift voor Geneeskunde.

DE NUMMERS van dit register verwijzen — evenals dat over de jaargangen 1968 en 1969 het geval was — naar de bladzijden. In de jaren daarvoor werd eenvoudig verwezen naar de nummers van de maandbladen. Voor wie over de losse exemplaren beschikt volgt hier een sleutel van de paginering van de voor-

pagina's van de verschillende nummers van het Maandblad tegen de Kwakzalverij, in 1970 verschenen.

Jan. blz. 1, februari blz. 5, maart blz. 9, april blz. 13, mei blz. 19, juni blz. 23, juli blz. 29, augustus blz. 33, september blz. 37, oktober blz. 41, november blz. 45, december blz. 49.

Aantal onbevoegden en hun klanten	14, 50	Hartstichting (postz.)	42	Oud worden (div. landen)	52
Acetosal (aspirine)	17	Heilgymnast-masseur	14	Overheid (en handhaving wettelijke bepalingen)	13
Artsenbezoeker	52	Hekserij in V. St.	4	Paranormale natuurgenezers, Ned. Fusie van -	2, 9
Astrologie (Songes et men-songes de l' -	3	Hermans („De Dikke Natuur“) den Bosch	37	Paranormale genezers	23
Bakker, dr. J. F. (proefschrift)	1, 2, 5, 11, 50	Heyligers (paragnost)	42, 45	Parapsychologie	2, 3
Berkemeyer-Weber, S. M. Uithoorn	7	Hippie in de kwakzalverij	43	Pendels	11
Bevallingen (aantal)	46	Hoogbouw	34	Peters, Staatscommissie	15
Bijgeoor - in oorlogstijd	44, 51	Hofstee, prof. dr. W. K. B.	34	Postzegels	10, 16, 42
Bloedtransfusie	9	Horscopen	3, 26, 54	Powers, Eileen (salons)	41
Brakenboom	9	Hulsarts	34, 36	Prinse-Corte, Elisabeth, Standaardbuiten	45, 49, 51, 53
Broun, Rosemary (muzikaal medium)	33, 39	Hypnose	35, 54	Pro Juventute-kalender	52
Busteverbetering (Vormo Mann)	3	Hypnosis Society (V. St.)	6	Pseudo-anesthetist	46
Chiropraxie	21, 25	Index 1969 M.t.d.K.	8	Pseudo-arts	6, 50
Collectie mr. J. D. Jacobson	10	Issels, Josef (kanker-arts)	48	Psychical Research, Studie-ver. voor)	21
Croiset, Gerard	4, 9, 22	Jacobs, Sjeffe, Venray	26	Psychologische scholing artsen 14	14
Cyclomaten	10, 28	Jacobson, mr. J. D.	3, 10, 35	Radiestese	11
Dagboekenaar (H. A. A. R. Knap)	42	Jansen, frater Lebulnus - „Strijker“	6	Reclame voor aspirine	17
Dassenvet	12	Josmah (hocuspoc)	54	- voor geneesmiddelen	52
Dauw uit St. Jansnacht	46	Kankertherapieën	48	Reinigingsmiddelen	17
Derck, Sef, Broekhuizenvorst	43	Kappers	12	Roesverwekkende middelen	25
Dikke Natuur, De (Hermans, 's-Hertogenbosch)	37	KH 3 in de V. St.	18	Rose, architect W. R., medium	27
Drift, dr. L. van der - interview met -	23	Kiespijn, middel voor	25	Rutten, Wim-, Geleen, Magnetiseur	27
Eerenberg, M.	11, 18, 22	Klopgeest (in Utrecht)	47	Samuels, dr. J.	5
Esdonk (magie van kapel van - N.B.)	46	Kneippkuren in Oostenrijk	42	Schoolkennis kwakzalvers	8
Eterende wonden	46	Knoflook	24	Sharon Tate (moordzaak)	35
Fransse markten met pillen, kruiden, etc.	36	Kocher, Theodor (postz.)	16	St. Jansnacht (dauw)	46
Frenkel, dr. Zarachi	41	Koorts (spijkers tegen) -	46	Sjefke Jacobs, Venray	26
Fysiotherapeut	14	Kosmetische middelen	32	Slankheidsalons Eileen Powers 41	41
Gauquelin, Michel	3	Kraamverzorgsters	18	Spijkers tegen koorts	46
Gebedsgenezing (radiodiscussie)	29	Kruiden (La médecine verte, boek Margaret Kreig)	40	Spiritisme	27, 33, 39, 47
Geestelijke en Natuurgeneeswijze, Ned. Ver. voor -	2	Kuyk, Otto -	5	Spiritualist W. S. M. de Kort	24
Geneesmiddelen (nieuwe)	17	Leenhout, ds. A. - (radiodiscussie gebiedsgenezing)	29	Speelgoed (gevaarlijk)	48
Gezondheidsdokter Frenkel	41	Loozen, Lei (dassenvet)	12	Spook molk koelen	21
Gipsafdruk kaak	1	Lotto (prognost Heyligers)	45	Staatscommissie Peters	15
Gremlins (boze geesten)	44	Magie	7	Stegenga, ds. A. (radiodiscussie gebiedsgenezers)	29
„Groepsbehandeling“ bij Gerard Croiset	24	Magnetiseuse Uithoorn	46	Suikerzieken	39
Groot, A. P. N. de - art. Het liep de overheid uit de hand	13	Medicijnmeesters	36	Tandtechnicus	1
art. Tendenzieuze voorlichting	19	Moerman, kankertherapie	48, 54	Telefonisch kwakzalversconsult	37
Interview met -	22	Moordzaak Sharon Tate	4, 35	Televisiefilmpjes OO	23
Id (Reveille)	33	Moosdijk, W. van de - adverteert in Frankrijk	12	Tenhaef, prof. dr. W. H. C.	24
radiodiscussie over gebiedsgenezing	29	id. in Noorwegen	32	Taktiele therapeut	52
Handgrepen (chiropraxie)	21, 25	Belgen boos	18	Tendentieuze voorlichting	19
Harmonia (spir.ver.)	47	Belgische slachtoffers	2	Theeleidingen (v. d. Moosdijk)	11
Harttransplantatie (postz.)	10	boete econ. pol.rechter	49	Thriaca (oude medicijn)	6
		oplichting	45	Tijgerbalsem-tuinen	4, 26
		theeleidingen	11	Toet-anch-Amens vloek	9
		f 12.000 terugbetaald	41	Vampiers	9
		vakantie vechtpartij	40	Velds, Albert - Bunne, Dr.	9
		vergadering Antwerpen	28	Vensterglas in bril	23
		f 55.000 terug	45	Voetverzorger (opleiding)	43
		zware boete	22	Volle maan	9
		Multiple sclerose	40	Vormo Mann	3
		Nieuwe Rotterdamse Crt	19	Weegschalen	14
		NWP	1	Wekaminen	26
		Omvang kwakzalverij	14, 50	Wichelroedeloper (Haafden, NB)	22
		Openbaar kunstbezit	51	Wonderdoenster, E. Prinse-Corte)	45, 49, 51, 53

Maar intussen worden alle preparaten, die KH 3 bevatten, en die onder verschillende fabrieksnamen verkrijgbaar zijn, ook in ons land veel gebruikt. Ze doen blijkbaar geen kwaad, zoals dit wel het geval is met vele andere op zichzelf onwerkzame, maar (niet zelden) tegelijk s c h a d e l i j k e middelen. Daaronder moeten hormoonpreparaten afzonderlijk wor-

den vermeld, die voor allerlei doeleinden vrij verkocht mogen worden.

Terwijl de pil aan veel kritiek bloot staat, en zoetstoffen niet meer mogen worden toegepast, blijven er aan de andere kant onwerkzame behandelingsmethoden en onwerkzame geneesmiddelen die, zo niet echt gevaarlijk, toch schadelijk kunnen zijn. Al was het maar doordat zij valse hoop verwekken, aldus dr. J. Kater.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnerends, Tandarts te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonnier te Haarlem; J. J. Aukema, Dierenarts te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, Vice-President Arrondissements-Rechtbank te Arnhem; J. E. Bulters, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te 's-Gravenhage; J. van Baak, Dermatoloog te Utrecht; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; Mev. Drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, Inspecteur van Politie te Arnhem; J. Noord te Amsterdam.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,-; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonneés: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

BLZ. 8

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,-;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.